

Consensum Lund AB
jonas.stromgard@consensum.se

2021-03-29
Dnr 2019:9815

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av *Enskilda huvudmäns styrning av det kompensatoriska uppdraget på gymnasiet* vid Consensum Lund AB.

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av *Enskilda huvudmäns styrning av det kompensatoriska uppdraget på gymnasiet*. Syftet är att granska kvaliteten i styrningen av det kompensatoriska uppdraget hos enskilda huvudmän.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning har huvudmannen en god analys av skolenhetens kompensatoriska behov?
2. I vilken utsträckning har huvudmannen vidtagit relevanta och kraftfulla kompensatoriska insatser?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 26 enskilda huvudmän. Consensum Lund AB, med skolenheter i Lunds kommun och Sollentuna kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen genomförde intervjuer med representanter för Consensum Lund AB den 2 december 2020. Besöket genomfördes av utredarna David Carvajal och Verica Stojanovic. Till grund för beslutet ligger även huvudmannens insända dokumentation.

Beslut:

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

Bedömningsområde 1 – huvudmannens analys

Huvudmannen behöver utveckla sin analys med förklaringar och belägg till variationer i studieresultat, både för högre och lägre studieresultat. Däri ingår exempelvis att analysera skillnader mellan kvinnors och mäns resultat.

Huvudmannens analys bör utgå från och relatera till faktorer som huvudmannen själv kan påverka, såsom utbildningens genomförande och de förutsättningar som skolenheterna får.

Bedömningsområde 2a – huvudmannens åtgärder

Huvudmannen behöver utveckla sin kompensatoriska styrning så att de åtgärder som genomförs utgår från aktuell analys av elevernas behov och förutsättningar och i synnerhet de elever och elevgrupper som där identifierats ha sämre förutsättningar, för att finna träffsäkra och relevanta kompensatoriska åtgärder.

Bedömningsområde 2b – huvudmannens uppföljning och utvärdering

Huvudmannen behöver följa upp om de åtgärder som är tänkta att för-bättra elevernas möjlighet att nå målen för utbildningen faktiskt gör det. I detta ingår att utifrån en analys av elevers behov och förutsättningar tydliggöra på vilket sätt åtgärderna förväntas ge en kompensatorisk effekt för elever med sämre förutsättningar. Det ingår också att tydligt definiera och konkretisera vilka mål, på kortare och längre sikt, som ska uppnås med åtgärderna för att på så sätt underlätta en utvärdering.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 november 2021** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen i Lund, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2019:9815) i de handlingar som sänds in.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om ni som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens bedömningar

Huvudmannens analys av Consensum Lund AB:s kompensatoriska behov

Inom detta bedömningsområde granskar Skolinspektionen i vilken utsträckning huvudmannen har genomfört en välgrundad analys av skolenheternas kompensatoriska behov. En utgångspunkt är att huvudmannens analys av elevernas studieresultat innehåller relevanta förklaringar och belägg för de skillnader som finns. Förklaringarna ska relatera till sådana faktorer som huvudmannen själv kan påverka. Med detta menas att analysen relaterar till hur utbildningen genomförs och till de förutsättningar som rektor och lärare fått av huvudmannen. Skolinspektionen granskar även om huvudmannen i sin analys vägt in aspekter i utbildningens genomförande och förutsättningar som visat sig vara effektiva i ett kompensatoriskt arbete.

Bedömning av område 1 – huvudmannens analys

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i flera delar har en god analys av skolenhetens kompensatoriska behov. Granskningen visar att huvudmannen identifierar och analyserar vissa studieresultat men har få förklaringar som relaterar till faktorer som huvudmannen själv kan påverka. Huvudmannen analyserar och förklarar i någon mån skillnader i resultat i olika kurser, men gör inga analyser av eventuella skillnader mellan kvinnor och mäns resultat. Granskningen visar däremot att huvudmannen gör vissa analyser av hur elevers olika behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare visar granskningen att huvudmannens analys omfattar underlag gällande olika aspekter i utbildningen som har betydelse för att kunna arbeta kompensatoriskt. Det framgår dock också att huvudmannens förklaringar i analysen av studieresultaten i låg grad relaterar till hur utbildningen genomförs och till de förutsättningar som skolenheterna får.

Huvudmannens analys och förklaringar till variationer i studieresultaten.

Granskningen visar att huvudmannen identifierar och analyserar vissa studieresultat men har få förklaringar som relaterar till faktorer som huvudmannen själv kan påverka. Huvudmannen analyserar skillnader i resultat i olika program och kurser och har några förklaringar som kan härledas till elevers migrationsbakgrund och tidigare skolbakgrund. Huvudmannen gör dock inga analyser av studieresultaten

mellan kvinnor och män. Skillnader i resultat förklaras huvudsakligen med elevernas skolbakgrund, tidigare resultat, intresse och motivation, men också till viss del utifrån förutsättningar såsom lärartäthet och andel behöriga lärare.

Av intervjuer framgår att studieresultaten kontinuerligt följs upp på olika nivåer i organisationen och presenteras varje termin, dels i skolenheternas egna kvalitetsredovisningar och i en koncernövergripande rapport. Analysarbetet avseende studieresultaten startar med att arbetslagen och elevhälsan på skolenheterna gör sina analyser. Dessa sammanställs, diskuteras och analyseras av rektor. Därefter författas kvalitetsredovisningarna som i sin tur sammanställs till en koncernövergripande kvalitetsrapport. Rektorerna berättar att de också diskuterar studieresultaten varje månad på ledningsmöten samt att resultat och kvalitet tas upp i det dagliga arbetet. Underlaget till analysen av elevernas studieresultat består av betygsutfall per betygssteg i kurser och program samt jämförelse med föregående läsår, meritvärden in och ut, måluppfyllelse, andel elever som når examensmål och jämförelser med riksnitt om detta samt betygsutfall i nationella prov i relation till satta slutbetyg. Det finns också avsnitt som behandlar uppföljning av det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Underlaget framkommer i kvalitetsredovisningarna och rapporten i både text och tabellform. Huvudmannen berättar att på ledningsnivå går verkställande direktör (VD), kvalitetsansvarig och rektorerna igenom kvalitetsrapporten och analyserar igen samt bedömer vilka åtgärder som behöver sättas in. Huvudmannen uppger att fokus för analysen är lägre och högre studieresultat samt eventuella avvikelser. Huvudmannens analys av studieresultaten presenteras i årliga kvalitetsrapporter men studieresultaten följs upp kontinuerligt på ledningsmöten.

I huvudmannens dokumenterade analys i kvalitetsredovisningar och rapport för läsåret 2018/19 framkommer skillnader och variationer i studieresultat per skolenhet, program och kurs. På den större skolenheten har för det naturvetenskapliga programmet noterats en hög andel elever med betyget F i kursen fysik 1, vilket ses som anmärkningsvärt då detta är en central kurs för programmet och då eleverna borde ha både förkunskaper och motivation för denna kurs. Jämfört med tidigare läsår har dock eleverna höjt sina betyg i kurserna kemi 1 och matematik 1-3c. På vård- och omsorgsprogrammet finns en högre andel betyg F i kurserna vård- och omsorgsarbete 2 och matematik 1a. Matematiken är ofta en utmaning för eleverna på vård- och omsorgsprogrammet men att en programgemensam kurs, som är ett karaktärsämne för programmet, har lägre måluppfyllelse ses som problematiskt enligt kvalitetsrapporten. Vidare har det även varit lägre måluppfyllelse på en av programinriktningarna i år 3. För den mindre skolenheten har det skett en negativ utveckling i kurserna svenska 1 och vård- och omsorgsarbete 1. Sedan tidigare har det varit sämre måluppfyllelse även i kurserna matematik 1 och engelska 5. Båda skolenheterna har dock god måluppfyllelse i andra kurser. I analysen framkommer att på den mindre skolenheten är det en större andel av betygen F och E, medan

det på den större skolenheten är en större andel betyg D–B. För båda skolenheterna är andelen betyg A nästan densamma.

Huvudmannen förklarar skillnader och variationer i studieresultaten med att elevunderlagen ser olika ut på de två skolenheterna. Enligt huvudmannen har eleverna vid den större skolenheten haft högre meritvärden vid antagning och verksamheten har funnits längre. Vidare så har eleverna på naturvetenskapsprogrammet högre meritvärden med sig från grundskolan än eleverna på vård- och omsorgsprogrammet, vilket förklarar att studieresultaten är bättre både för naturvetenskapsprogrammet som sådant och på skolenheten där programmet erbjuds. Andra förklaringar som huvudmannen ger är att det på den större skolenheten finns ett högre söktryck med fler behöriga elever. Rektorn för den större skolenheten berättar att vård- och omsorgsprogrammet har bra måluppfyllelse och på naturvetenskapsprogrammet har skolenheten låga meritvärden in, men lyckas omvandla detta till bra meritvärden ut. Förklaringarna till högre studieresultat på skolenheten är enligt rektorn hög lärartäthet och bra resurser för speciallärare.

Vad gäller den mindre skolenheten uppger huvudmannen att den har lägre måluppfyllelse och även färre antal sökande, som i sin tur har lägre meritvärden och många elever från introduktionsprogrammen. Av inkommen dokumentation framgår att matematiken är traditionellt ett ämne med låga resultat och för närvarande är det även lägre resultat även i ämnet svenska och kursen vård- och omsorgskunskap 1. Flera av eleverna har inte vistats i Sverige längre än ett år och där blir språket en utmaning, vilket enligt inkommen dokumentation, även avspeglas i kursen vård- och omsorgskunskap 1. Lärare har i kursen behövt ta längre tid i anspråk för att förklara och definiera begrepp samt avsätta mer tid åt eleverna i dessa studier. En förklaring är att elever valt vård- och omsorgsprogrammet för att de är intresserade av vårdämnena och därmed har större motivation för programmets karaktärsämnen än de gymnasiegemensamma ämnena. Rektorn för den mindre skolenheten förklarar också högre resultat i vissa kurser med att det för dessa kurser finns behöriga lärare.

Vad gäller skillnader utifrån kön så framgår det vidare av intervjuer och dokumentation att huvudmannen inte analyserar skillnader och variationer i studieresultaten mellan kvinnor och män. Ingen sådan analys presenteras i kvalitetsredovisningarna och både huvudman och rektorer uppger att inga sådana jämförelser eller analyser görs.

Huvudmannens analys av elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen gör vissa analyser av hur elevers olika behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Elevgrupper som huvudmannen, i dialog med rektorerna och elevhälsans personal,

särskilt har identifierat i behov av stöd eller med sämre förutsättningar är elever som läser på vård- och omsorgsprogram, introduktionsprogram, elever som har svårt att gå ut på arbetsplatsförlagt lärande (APL), nyanlända elever, elever med migrationsbakgrund och elever med social problematik eller psykisk ohälsa.

Av intervju med huvudmannen och av inkommen dokumentation framgår att rektorerna ansvarar för att kartlägga och analysera elevernas behov av stöd. Huvudmannen tittar på siffrorna på en aggregerad nivå och kan där se vilka elever som ges särskilt stöd och vilka tilläggsbelopp som finns samt hur många åtgärdsprogram som finns. Huvudmannen berättar att behovskartläggningen är viktig och behöver sättas in tidigt, eftersom det tar tid att få ett underlag som man kan dra slutsatser ifrån. Resultat av insatser som sätts in år 1 kan ibland framgå först år 3. Kartläggningen görs främst av skolenheternas elevhälsoteam (EHT).

Rektorernas underlag för analysen av elevernas behov och förutsättningar innefattar bland annat överlämningar från grundskolan, egna kartläggningar via klassrumsobservationer, tester i ämnena matematik, svenska och engelska samt mentorers introduktionssamtal med elever och lärares samtal med elever kring examinationers utformning. Rektorerna berättar att kartläggning görs när eleverna börjar år 1. Skolenheterna tar del av överlämningar från elevernas grundskolor och håller introduktionssamtal med varje elev. Rektorn för den större skolenheten berättar att det genomförs klassrumsobservationer under två veckors tid som en del av kartläggningen. Först observeras hur behovet ser ut för klassen som grupp, för att sedan se till varje enskild elevs behov. På så vis kan exempelvis femton individlösningar tas ner till fem gemensamma lösningar, uppger rektorn. Det finns dock alltid en handfull elever som oavsett arbetssätt behöver extra stöd. Vidare så ställer lärarna alltid frågor om elevernas behov, exempelvis om examinationernas utformning. Anledningen till att lärarna ställer dessa frågor kontinuerligt är att elevernas behov förändras med tiden. Rektorn för den mindre skolenheten berättar att heltidsmentorererna håller i introduktionssamtalen medan elevhälsan gör kartläggning klass för klass.

Rektorerna säger att de har identifierat behov hos flera elevgrupper, bland annat utifrån gymnasieprogram eller utifrån elevernas vistelsetid i Sverige. Detta har förmedlats vidare till huvudmannen. Rektorn för den större skolenheten berättar vidare att eleverna på naturvetenskapsprogrammet bär med sig en starkare självkänsla eftersom många av dem har en tidigare lyckad skolbakgrund med avklarade nio år från grundskola. På vård- och omsorgsprogrammet är det större skillnad i elevernas ingångsvärde vilket gör behoven större där. Båda rektorerna ger samma bild av elevernas behov utifrån kön. Fler av de kvinnliga eleverna är öppna med psykisk ohälsa och ångestproblematik än de manliga eleverna som inte talar om sådant i lika stor utsträckning. Vidare berättar rektorn för den mindre skolenheten att de har flera elever med kortare vistelsetid i Sverige och att det i denna grupp finns elever som har utmaningar både i och utanför skolan. Det finns också ett mörkertal

med manliga elever som mår dåligt och som har ett stödbehov men de inte signalerar detta. Avseende gruppen elever med kortare vistelsetid i Sverige förs diskussioner om hur undervisningen ska läggas upp utifrån att eleverna har stora svårigheter med svenska språket. Information om elevernas tid i Sverige framgår av kartläggningarna. Det har vidare uppmärksammats att det finns elever som inte slutför sin APL. Rektorn för den större skolenheten relaterar detta till att utbudet av APL-platser har förändrats till det sämre, vilket gör att eleverna inte kommer ut på APL förrän i år 3. Att APL tar vid först under elevernas sista läsår gör eleverna osäkra och i vissa fall är uppgifterna inte tillräckligt variationsrika. Till detta kommer också att det finns elever som mår dåligt på grund av social problematik eller psykisk ohälsa och därmed inte vill ut på praktik. Rektorn berättar att de arbetar med hur de ska komplettera undervisningen för elever som inte tar sig igenom sin APL. Rektorn för den mindre skolenheten berättar att det också finns en grupp elever som kommer från introduktionsprogram där skolenheten märker av sämre förkunskaper, som påverkar många av de gymnasiegemensamma ämnena, men framförallt ämnet engelska.

Aspekter i analysen av särskild betydelse för att kunna arbeta kompensatoriskt

Granskningen visar att huvudmannen analys omfattar vissa aspekter i utbildningens genomförande och förutsättningar som har betydelse för att arbeta kompensatoriskt.

Huvudmannen uppger att de får underlag om andel elever som ges särskilt stöd på enskilda skolenheter samt att det periodvis har funnits ett antal elever med studiehandledning på modersmålet. Av intervju med huvudmannen framgår vidare att det på huvudmannanivå inte tas några beslut om justering av elevernas undervisningstid. Fördelningen av undervisningstimmar per kurs görs på skolenhetsnivå och är delegerat till rektorerna. Undervisningstiden har under tidigare läsår utökats men utan positiva resultat. Det finns inget ämne eller enskild kurs i nuläget som har utökad undervisningstid. Istället finns nu bonustid, som består av en timme på eftermiddagarna där lärarna för varje ämne finns på plats för att hjälpa eleverna vid behov. Bonustiden är frivillig men med vissa elever görs en överenskommelse om att gå på bonustiden under en viss period. Bonustiden har visat sig vara en större framgångsfaktor enligt rektorn på den större skolenheten. Rektorn för den mindre skolenheten berättar dock att de lägger fler undervisningstimmar på yrkesintroduktion samt en extra timme på att ge mer förklaring i vårdämnena. En kurs har också flyttats från år 1 till år 3 för att eleverna behövde detta. Kursen i matematik har förlängts och eleverna har delats upp i mindre grupper samt har fler lärare tillsatts. Dock är rektorn tveksam till att mer undervisningstid ger bättre resultat, utan tror mer på att den mindre skolenheten, i likhet med den större, behöver arbeta med lektionsdesign, som bland annat handlar om lärarnas utformning av lektioner och prov.

Huvudmannen berättar att det på den större skolenheten finns en heltidsanställd studie- och yrkesvägledare (SYV) och APL-samordnare, medan det endast finns en SYV-tjänst om tio procent på den mindre skolenheten. Rektorn för den mindre skolenheten säger att hen inte ser något behov av en specifik studie- och yrkesvägledning då heltidsmentorerna tillgodoser detta behov samt då det finns en förstelärare med inriktning mot APL.

Vad gäller personalresurser så framgår det av intervju med huvudmannen att de har tillgång till personallistor och känner till fördelningen av antal lärare per elev. Huvudmannen berättar att en utökning av personalresurserna har varit tillsättningen av heltidsmentorerna. Heltidsmentorerna tillsattes först på den mindre skolenheten, där det föll väl ut, då heltidsmentorerna kunde fokusera på att arbeta med elever med extra behov. Huvudmannen tillsatte då heltidsmentorerna även för den större skolenheten då analysen visade att resultaten hade blivit bättre på den mindre skolenheten. Av intervju med rektorerna framgår att behörigheten är hög hos lärarna. Det finns för tillfället endast en obehörig vikarie på en av skolenheterna. Rektorerna uppger att de även har noterat att elevernas behov har ändrats med tiden. Nu finns exempelvis andra förutsättningar och behov hos eleverna då värdena från språktester i svenska sjunkit med åren. Därmed har rektorerna valt att utöka eller förstärka lärarresurserna sedan tidigare. Rektorn på den större skolenheten har också anställt en bibliotekarie på halvtid som även i sitt uppdrag kan upptäcka elever i behov av stöd.

Vad gäller förstelärare så uppger huvudmannen att det finns två sådana på vardera skolenheten. Därutöver är det på gång ytterligare en förstelärare på den mindre skolenheten, med ett uppdrag om didaktik i klassrummet. Huvudmannen berättar vidare att fördelningen av förstelärare sker på huvudmannanivå och att förstelärartjänsterna fördelas efter behov. Ett behov som huvudmannen ser nu är att vård- och omsorgsprogrammet kommer att stöpas om till sin utformning och att det därmed behövs en förstelärare för att förbereda båda skolenheterna inför detta. Denna förstelärare kommer att placeras på en av skolenheterna men vara en gemensam resurs för båda.

Förklaringarna i analysen som relaterar till utbildningens genomförande och de förutsättningar som ges

Granskningen visar att huvudmannens förklaringar i analysen av studieresultaten i låg grad relaterar till hur utbildningen genomförs och till de förutsättningar som skolenheterna får.

Huvudmannen uppger att de på aggregerad nivå får in information om undervisningens kvalitet. Huvudmannen berättar att rektorerna gör klassrumsobservationer och på så vis får huvudmannen kännedom om utbildningens genomförande och kvalitet. På den större skolenheten har det funnits ett projekt under två års tid initi-

erat av rektorn där elevhälsan och pedagogisk personal gör cirka tio klassrumsobservationer per klass. Här observeras bland annat lärarens utformning av lektioner och prov. Målet är att komma fram till en gemensam undervisningsdesign. Det finns skillnader i undervisningens kvalitet beroende på lärare och därför finns för denna skolenhet fokus på undervisningsdesign. Efterföljande analys från klassrumsobservationerna delges undervisande lärare och en handlingsplan upprättas för klassen ifråga. Huvudmannens förklaringar till skolresultaten kopplat till utbildningens förutsättningar handlar om faktorer som behörig personal och lärartäthet.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannens analys av studieresultat inte är välutvecklad i alla delar. Huvudmannen har vissa förklaringar till variationer i studieresultaten avseende skillnader mellan kurser och program, men dessa relaterar i liten utsträckning till faktorer som huvudmannen själv kan påverka. Det görs inte heller några analyser av eventuella skillnader mellan mäns och kvinnors resultat. Det framgår också att huvudmannens förklaringar i analysen av studieresultaten i låg grad relaterar till hur utbildningen genomförs och till de förutsättningar som skolenheterna får.

- Huvudmannen behöver utveckla sin analys med förklaringar och belägg till variationer i studieresultat, både för högre och lägre studieresultat. Däri ingår exempelvis att analysera skillnader mellan kvinnors och mäns resultat. Huvudmannens analys bör utgå från och relatera till faktorer som huvudmannen själv kan påverka, såsom utbildningens genomförande och de förutsättningar som skolenheterna får.

Huvudmannens kompensatoriska insatser

Inom detta bedömningsområde granskas först (2a) i vilken utsträckning huvudmannen, genomför relevanta och kraftfulla kompensatoriska åtgärder. Huvudmannen ska tydligt kunna motivera sin resurstilldelning och den kompensatoriska styrningen ska utgå från en analys av behoven. Vidare ska huvudmannen se till att skolenheterna har resurser för att vidta de kompensatoriska åtgärder som behövs för att eleverna ska ha möjlighet att nå utbildningens mål.

Vidare granskas (2b) i vilken utsträckning huvudmannen tydligt visar på vilket sätt de kompensatoriska åtgärderna förväntas bidra till att eleverna når utbildningens mål och att huvudmannen löpande följer upp att de kompensatoriska åtgärderna leder till faktiska förbättringar.

Bedömning av område 2a – huvudmannens åtgärder

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i låg utsträckning har vidtagit kompensatoriska åtgärder utifrån vad analysen visar. Granskningen visar att huvudmannen visserligen känner till hur tilldelningen av resurser har påverkats av elevernas behov och förhållandena på skolenheterna, men att huvudmannen inte är involverad i denna tilldelning. Granskningen visar också att huvudmannen inte initierar kompensatoriska åtgärder utan har delegerat detta till skolenheternas rektorer samt att de åtgärder som genomförs är generella och inte riktade till elever med sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Huvudmannens motivering till tilldelning av resurser

Granskningen visar att huvudmannen visserligen känner till hur tilldelningen av resurser har påverkats av elevernas behov och förhållandena på skolenheterna, men att huvudmannen inte är involverad i denna tilldelning.

Av inkommen dokumentation och av intervju med huvudmannen framgår att det inte finns resurser för kompensatoriska åtgärder som är centralt organiserade på huvudmannanivå. Däremot kan huvudmannen allokera om resurser för gemensamma kostnader som IT, administration och marknadsföring. Huvudmannen berättar att skolenheterna är separata resultatenheter som ska bära sig själva utifrån den skolpeng enheterna har. Extra resurser i form av tilläggsbelopp och strukturtilllägg ansöker respektive skolenhet om själva från elevernas hemkommuner. De extra resurserna tillfaller den skolenhet som har ansökt om dessa. Det är enligt huvudmannen upp till rektorerna att fördela de resurser som finns på skolenheterna.

I intervju med rektorerna framkommer samma bild av tilldelningen av resurser. Rektorerna berättar att huvudmannen har stor tillit till dem och att den fungerar på så vis att rektorerna signalerar eventuella behov. Rektorerna berättar vidare att motiveringen av tilldelningen av resurser grundar sig på skolenheternas analys och beprövad erfarenhet. Rektorn för den större skolenheten berättar att hen vet hur tilldelningen av resurser ska riktas utifrån elevernas studieresultat och skolenhetens kartläggning av eleverna. Rektorerna menar vidare att dialogen med huvudmannen är god när de äskar pengar men att detta måste grunda sig i en god motivering till varför resursen behövs. Huvudmannen har dock sagt ja till resurser av både personell och materiell karaktär.

Huvudmannens arbete med kompensatoriska åtgärder

Granskningen visar att huvudmannen inte initierar kompensatoriska åtgärder. De åtgärder som genomförs initieras istället av rektorerna. Det framgår vidare att de åtgärder som genomförs på de båda skolenheterna inte är riktade mot elever med sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, utan är generella och riktade till alla elever i syfte att nå ökad måluppfyllelse.

Huvudmannen uppger att de inte har som policy att initiera kompensatoriska åtgärder på huvudmannanivå utan att rektorerna ansvarar för det inom sin egen budget och vinst. Huvudmannen säger vidare att de har kännedom om vilka åtgärder som skolenheterna arbetar med, att de följer ekonomin och att rektorerna helst inte får gå med förlust. Huvudmannen menar dock att de inte säger nej till mindre riktade åtgärder under en begränsad tid. Huvudmannen känner till att det finns pågående åtgärder i förebyggande syfte avseende neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), språk och att ge eleverna en känsla av sammanhang (KASAM).

Av intervju med rektorerna framgår att de åtgärder som de båda skolenheterna arbetar med är generella och inte riktade mot särskilda elevgrupper. Rektorn för den större skolenheten berättar att åtgärderna avser lärar- och personalresurser, insatser för kompetensutveckling och fortbildning för personalen samt personalresurser för bonustid. Skolenheten kommer också lägga upp mer undervisningstid och halvklasser för vissa kurser. Rektorn för den mindre skolenheten berättar att aktuella åtgärder är heltidsmentorerna, anpassade examinationsformer och inläsningstjänster.

I inkommen dokumentation framkommer bland annat följande. På den större skolenheten har skolans elevhälsoteam och ett pedagogiskt team arbetat med en systematisk kartläggning av arbetsmiljön och studiero i klassrummet. Observationerna ledde bland annat fram till en gemensam lektionsstruktur och varierande examinations- och undervisningsformer. Skolenheten har också tagit stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten för att skapa ett specialpedagogiskt förhållningssätt till alla elever. Utifrån elevernas studieresultat har det satts in förlängda kurstider, halvklassundervisning och extra anpassningar för vissa kurser. Dessa insatser har

dock inte varit tillräckliga och skolenheten fortsätter att söka framgångsfaktorer. Vidare ska elevhälsan utifrån analysen av klassrumsobservationerna arbeta mer förebyggande. Avseende den mindre skolenheten framkommer att heltidsmentorerna har satts in för att frigöra arbetstid för lärarna. Heltidsmentorerna är en del av EHT och kartlägger elevernas behov av stöd, fungerar som coach och håller koll på elevernas närvaro. Utifrån kartläggningen av eleverna arbetar man även med att skapa mer strukturerad undervisning. I kurser som haft sämre måloppfyllelse har skolenheten nu valt att förlänga kurserna över tre terminer med förhoppning att detta ska ge bättre resultat. I andra kurser har skolenheten arbetat med varierande examinationsformer. Skolenheten vill också se över möjligheten för extra undervisningstid gällande fackord inom vården. Integrering av kärnämnen med vårdämnen har gett goda resultat och detta avser skolan att fortsätta med.

Identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att de åtgärder som genomförs huvudsakligen är generella utvecklingsåtgärder som är riktade mot samtliga elever på skolenheterna. Även om dessa åtgärder utgår från en analys av verksamhetens behov så finns det en risk att dessa åtgärder inte är tillräckligt träffsäkra för att ge ett relevant kompensatoriskt stöd till de elever som har sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

- Huvudmannen behöver utveckla sin kompensatoriska styrning så att de åtgärder som genomförs utgår från aktuell analys av elevernas behov och förutsättningar och i synnerhet de elever och elevgrupper som där identifierats ha sämre förutsättningar, för att finna träffsäkra och relevanta kompensatoriska åtgärder.

Bedömning av område 2b – huvudmannens uppföljning och utvärdering

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i låg utsträckning följer upp åtgärder för att se vilken effekt de har i huvudmannens kompensatoriska styrning. Granskningen visar att huvudmannen har formulerat mål som huvudsakligen avser att alla skolans elever ska förbättra sin måloppfyllelse. Varken huvudmannen eller rektorerna har konkret uttryckt vilka effekter de tänker att de vill uppnå med åtgärderna kopplat till elever och elevgrupper med lägre studieresultat och sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Granskningen visar vidare att huvudmannen genom skolenheternas kvalitetsredovisningar och den övergripande kvalitetsrapporten har en etablerad procedur för att följa upp aktuella utvecklingsåtgärder

och enskilda stödinsatser, men att uppföljningen avser alla elever på en aggregerad nivå.

Huvudmannens förväntningar på de kompensatoriska åtgärderna

Granskningen visar att huvudmannen har formulerat mål som huvudsakligen avser att alla skolans elever ska förbättra sin måloppfyllelse. Varken huvudmannen eller rektorerna har konkret uttryckt vilka effekter de tänker att de vill uppnå med aktuella åtgärder kopplat till elever och elevgrupper med lägre studieresultat och sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av intervju med huvudmannen framgår att huvudmannens förväntning är att alla elever ska nå målen, erhålla minst betyget E samt att eleverna ska vara nöjda med sin utbildning. Huvudmannen uppger att det ute på skolenheterna finns mer specifik kännedom om förväntningarna på de aktuella åtgärderna. Av intervju med rektorerna framgår samma bild. Förväntningarna handlar om att skapa en attraktiv skola och vara en attraktiv arbetsgivare samt att eleverna ska nå en högre måloppfyllelse med högre kvalitet i undervisningen. Det finns också mål om att skapa en känsla av sammanhang för eleverna. En av rektorerna berättar att förväntningarna på åtgärderna förmedlas till skolans personal via det systematiska kvalitetshjulet där fyra prioriterade områden framgår: utbildningsmål (betygsresultat), elevnöjdhet, medarbetarnöjdhet samt attraktivitet (rekommendation av utbildningen).

Huvudmannens uppföljning av de kompensatoriska åtgärderna

Granskningen visar att huvudmannen har en etablerad procedur för att följa upp aktuella utvecklingsinsatser och enskilda stödinsatser genom skolenheternas kvalitetsredovisningar och den övergripande kvalitetsrapporten. Underlaget baseras på de analyser som tas fram utifrån samtal med lärare, elevhälsa och utvärderingar med eleverna. Granskningen visar dock också att uppföljningen görs avseende alla elever på en aggregerad nivå, vilket gör att den riskerar att missa om aktuella åtgärder är tillräckligt träffsäkra och relevanta för att ge kompensatorisk effekt för de elever och elevgrupper som har sämre förutsättningar.

Av intervju med huvudmannen framgår att huvudmannen följer upp aktuella åtgärder utifrån de fyra prioriterade målen som framgår av skolenheternas systematiska kvalitetshjul, vilka presenterades i tidigare avsnitt. Huvudmannen berättar att detta följs på en aggregerad nivå och att det är rektorerna som känner till de mer specifika åtgärderna och resultaten av dessa. Hur denna prioritering görs når vanligtvis inte huvudmannen. Av intervju med rektorerna framgår att skolenheterna gör analyser av åtgärderna i sina kvalitetsredovisningar, som huvudmannen följer upp. Rektorerna berättar vidare att de följer upp åtgärderna genom det systematiska kvalitetsarbetet med årshjul, genom samtal med elevhälsan och genom utvärdering med eleverna. I skolenheternas kvartalsrapporter ingår också resultat och bud-

get, så att ekonomiska medel täcker åtgärder och metoder som skolenheterna arbetar med. En av rektorerna ger uttryck för att hen kan tänka sig att göra en särskild uppföljning av stödinsatser med specifika frågor om åtgärder och om eleverna upplever att de har fått stöd.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen saknar konkreta mål för sin kompensatoriska styrning samt tillräckliga rutiner för att på ett systematiskt sätt kunna följa upp och utvärdera om åtgärder som har ett kompensatoriskt syfte får avsedd effekt. Det framgår att huvudmannen löpande följer upp elevernas resultat men att det saknas en specifik uppföljning av de åtgärder som förväntas kompensera för elever med sämre förutsättningar. Eftersom huvudmannen inte tydligt kan visa på vilka förväntade effekter de åtgärder som syftar till att kompensera för elever med sämre förutsättningar ska leda till, kan huvudmannen i sin uppföljning inte utvärdera om åtgärderna är tillräckligt träffsäkra även för de elever och elevgrupper som har sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

- Huvudmannen behöver följa upp om de åtgärder som är tänkta att förbättra elevernas möjlighet att nå målen för utbildningen faktiskt gör det. I detta ingår att utifrån en analys av elevers behov och förutsättningar tydliggöra på vilket sätt åtgärderna förväntas ge en kompensatorisk effekt för elever med sämre förutsättningar. Det ingår också att tydligt definiera och konkretisera vilka mål, på kortare och längre sikt, som ska uppnås med åtgärderna för att på så sätt underlätta en utvärdering.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Nyman

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Nyman

X David Carvajal

Föredragande

Signerat av: David Carvajal

I handläggningen av ärendet har även utredaren Verica Stojanovic deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/huvudmans-styrning-av-det-kompensatoriska-uppdraget-pa-gymnasiet/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Consensum Lund AB är huvudman för skolenheterna Consensum gymnasium Lund och Consensum gymnasium Sollentuna. Skolenheterna ligger i Lunds kommun respektive Sollentuna kommun. Utöver gymnasieutbildning erbjuder Consensum Lund AB även vuxenutbildning och yrkeshögskola.

Consensum gymnasium Lund erbjuder naturvetenskapsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt språkintröduktion med vård- och omsorgsprofil. På skolenheten finns 256 elever, varav 68 procent är kvinnor och 32 procent är män. Totalt 46 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Consensum gymnasium Sollentuna erbjuder vård- och omsorgsprogrammet samt programinriktat val och yrkesintröduktion. På skolenheten finns 112 elever, varav 74 procent är kvinnor och 26 procent är män. Totalt 58 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Examensgraden på Consensum Lund AB för år 2019 var om 92 procent och genomsnittlig betygspoäng för år 2019 låg på 14,4.

Bilaga 2: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 § andra stycket

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

4 kap. 6 §

Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

4 kap. 7 §

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Förarbeten

Prop. 2009/10:165, s. 203, 221 f och 302-307

Prop. 2013/14: 148, s. 19 f